

Voorwoord

Dit jaarverslag over de activiteiten, financiële toestand en samenstelling van het VOWB in 2005 is veel korter dan de versie voor het jaar 2004. Deze concentratie komt de leesbaarheid ongetwijfeld ten goede.

In het verslag over 2004 schreef ik dat het toen om een bijzonder jaar ging. Hetzelfde geldt voor 2005. Dat wijst erop dat onze vereniging leeft. Dat maakt onze vereniging aantrekkelijk.

In 2005 zien we voortzetting van de ondersteunende en adviserende rol van het VOWB in het Tetrafondsproject DoKS voor de ontwikkeling van eindwerkendatabanken. Na het afsluiten van het Europese LibEcon-project zette het VOWB in 2005 de verzameling verder van bibliotheekstatistieken, zodat de jarenlange inspanningen van onze Vlaamse bibliotheken niet verloren gaan en zelfs aangevuld worden. Andere werkzaamheden en verwezenlijkingen zijn in dit jaarverslag beschreven.

Op de volgende pagina's wordt ook duidelijk dat onze vereniging het financieel goed doet. Dat is enerzijds te verklaren door de enorme hoeveelheid tijd die de vorige twee tot drie jaar besteed werd aan consortiumvorming, niet in het minst met betrekking tot Elektron. Anderzijds bleef er te weinig tijd over om budgetten te kunnen aanwenden. Met de ervaring die ondertussen opgebouwd werd kunnen we in onze vereniging stilaan een duidelijke stabiliteit waarnemen. Het moment werd rijp geacht om de personeelsuitbreiding te werken. In de loop van 2005 groeide het aantal medewerkers aan van 2 naar 3 (op 31 december 2005 samen goed voor 2,1 VTE, ten opzichte van 1,2 VTE in 2004). Dit komt de bereikbaarheid van het hardwerkende secretariaat en, nog veel belangrijker, de visibiliteit van het VOWB ten goede.

Na vier jaar gaf ondergetekende de fakkel van zijn voorzitterschap op het einde van 2005 door aan Dr. Sylvia Van Peteghem, hoofdbibliothecaris van de Gentse Universiteit. De soms turbulente evoluties naar een Vlaanderen dat toegang heeft tot elektronische bronnen zijn nog helemaal niet afgewerkt. Maar de voorbije vier jaar beschouwt ondergetekende als een spannend hoofdstuk, waarvan de pagina's op boeiende wijze voorbij bladerden. Naar alle waarschijnlijkheid zal het volgende hoofdstuk (met de nieuwe voorzitter als auteur) naadloos aansluiten, maar tevens tot veel nieuwe verwezenlijkingen leiden.

Patrick Vanouplines
Voorzitter VOWB vzw tot 31 december 2005

1. Jaaroverzicht 2005

Het Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk, kortweg VOWB vzw, is een koepelorganisatie voor bibliotheken, documentatiecentra en andere instanties die bij het wetenschappelijk bibliotheekwerk in Vlaanderen betrokken zijn. Zij richt zich voornamelijk tot universiteitsbibliotheken, hogeschoolbibliotheken, en bibliotheken en documentatiecentra bij de overheid. Tot haar kerntaken behoren het participeren aan en opzetten van samenwerkingsverbanden, het ontwikkelen van bibliotheekgericht projectwerk ter ondersteuning van wetenschapsbeoefening en onderwijs, licentieadministratie en dienstverlening aan de leden. Hiermee beoogt de vereniging de wetenschappelijke informatievoorziening en kennisdisseminatie in Vlaanderen te ondersteunen en te bevorderen. Elke Vlaamse of federale bibliotheek, elk Vlaams of federaal documentatiecentrum en elke organisatie die met het bibliotheekwerk in Vlaanderen te maken heeft kan lid worden van het VOWB.

1.1. Consortia

Het VOWB sluit in consortiumverband voor haar leden licentieovereenkomsten af met grote uitgeverijen, en verzorgt de administratie hierrond. Er dient onderscheid gemaakt te worden tussen de Elektronconsortia (gefinancierd met overheidstoelagen), en de VOWB-consortia met eigen financiering door de deelnemende instellingen. Volgende VOWB-consortia werden in 2005 verdergezet en/of uitgebreid:

- *Mediargus*
- *Zentralblatt Math/MathDI*
- *PsycInfo/PsycArticles (nationaal consortium met BICfB)*
- *Lex@ct*
- *International Medieval Bibliography Online (nationaal consortium met BICfB)*

VOWB verzamelde en verwerkte de voorstellen en vragen die de leden van Elektron vzw formuleerden overeenkomstig het protocol dat geldt tussen beide vzw's. VOWB onderhandelde hiervoor in naam van de individuele leden met de leveranciers. Volgende Elektron-consortia werden in 2005 verdergezet:

- *Web of Knowledge*
- *INSPEC*
- *Econlit*
- *MathSciNet*
- *Sociological Abstracts*
- *MLA*
- *Swetswise*
- *Wilson Art Index*
- *Grove Art/Music*
- *Invert*
- *EBSCO (ASE-BSE-BSP)*
- *Elsevier (ScienceDirect)*
- *Blackwell*
- *IOPP*

1.2. Projecten

DoKS: Document and Knowledge Sharing

DoKS is een open source technologie die het mogelijk maakt om documenten gemakkelijk op te slaan, te delen en terug te vinden op het web. De software werd door de *Katholieke Hogeschool Kempen* ontwikkeld als antwoord op de vraag van veel hogescholen om thesissen in elektronische vorm te kunnen archiveren en publiceren. Volgende hogescholen hebben in 2005 met behulp van DoKS een eindwerkendatabank gerealiseerd:

Erasmus Hogeschool Brussel; Hogeschool West-Vlaanderen; Katholieke Hogeschool Zuid-West Vlaanderen; Karel De Grote Hogeschool; Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende; Katholieke Hogeschool Kempen; Katholieke Hogeschool Mechelen; XIOS Hogeschool Limburg;

Het VOWB neemt sinds 2004 een adviserende en ondersteunende functie op in dit Tetrafondsproject. De coördinator zetelt in de gebruikerscommissie.

Streaming media

Streaming media wordt in de ons omringende landen steeds vaker gebruikt en geïntegreerd in het hoger onderwijs. Ook in Vlaanderen lopen er, verspreid over enkele universiteiten en hogescholen, projecten die rond deze technologie ontwikkeld werden. Toch kan gesteld worden dat het gebruik van streaming media in ons hoger onderwijs nog niet helemaal is doorgedrongen. Vanuit de gebruikershoek komen er bovendien steeds meer vragen rond auteursrechterlijke aspecten, toepassingsmogelijkheden en aanbod aan gestreamd (beeld)materiaal. Het VOWB wenst hierop te anticiperen door een streaming initiatief ten behoeve van haar leden te ontwikkelen.

In april werd een eerste brainstormvergadering met de leden georganiseerd. Hieruit bleek dat er binnen onze instellingen grote interesse bestaat in een centraal gecoördineerd streaming initiatief, maar dat er anderzijds weinig eensgezindheid was inzake verder te ondernemen stappen. Daarom organiseerde het VOWB eind 2005 een online enquête die zich richtte tot de bibliothecarissen, ICT-verantwoordelijken en onderwijsdeskundigen van onze instellingen voor hoger onderwijs. Via de enquête werd gepeild naar hun interesse en verwachtingen rond streaming, en naar het actuele gebruik van streaming video in onderwijs- en onderzoekstoepassingen. Het VOWB plant om in het voorjaar van 2006 met een werkgroep van start te gaan die aan de hand van de resultaten van deze enquête de nodige bibliotheekgerichte initiatieven kan uitwerken en opstarten. Ondertussen nam het via videoconferencing deel aan de decembervergadering van de Nederlandse streaming werkgroep DiViTh (Utrecht, 15 december). DiViTh stelt zich tot doel "samenwerking tussen mediatheken voor hoger onderwijs te realiseren om gezamenlijk beeld- en geluidsmateriaal voor onderwijsdoeleinden in Nederland en België aan te bieden."

Bibliotheekstatistiek

In het kader van het Europese LibEcon-project verzamelde VOWB vzw, in opdracht van het *DWTI*, tot 2003 bibliotheekstatistieken van de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Ondanks het beëindigen in 2004 van dit project op Europees niveau vond het VOWB het opportuun om in 2005 verder te gaan met het verzamelen van de 2004-gegevens om zo het werk van de afgelopen jaren niet verloren te laten gaan. Het verzamelen van statistische gegevens is immers slechts nuttig wanneer de inspanningen over een lange periode volgehouden kunnen worden. Het VOWB engageert zich om ook gedurende de volgende jaren al deze cijfers in tabel te plaatsen en er conclusies uit te trekken. Op die manier kan aan beleidsmensen en overheden correcte informatie en inzicht geboden worden over te voeren beleidsopties en investeringen in onze sector.

1.3. Lidmaatschap

- **SPARC**
- **VVBAD**
- **VSDC**
- **EBLIDA**

1.4. Samenwerking

- **BICfB**
- **UKB**
- **VLIR**
- **VLHORA**
- **LIBER**

1.5. Deelname aan vergaderingen

DiViTh: Nederlandse werkgroep rond streaming media. Op 15 december werd voor het eerst de trimestriële vergadering via videoconferencing opgevolgd.

DoKS: Bijeenkomsten gebruikerscommissie

VLHORA: attendering van ED werkgroep en Forumvergaderingen

VVBAD: WDI-sectie

1.6. Deelname aan studiedagen en conferenties

- Op 21 januari vond in de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten het contactforum '**Reference Works in the 21st century**' plaats.
- Te Brussel werd op 2 en 3 februari het tweede '**Internationale Konferenz zur Virtuellen Bibliothek des Goethe-Instituts Brüssel**' georganiseerd met als thema 'VIRUS – Sicher im Netz'.
- Deelname aan het **Parlementair Internetforum** op 21 maart.
- **Cursus Biblitheekschool Gent** : VOWB vzw versus Elektron vzw op 14 april
- 'Communicating STM knowledge 2005-2010' vond plaats in de Koninklijke Bibliotheek Brussel op 19 april als onderdeel van de **Eusidic conference**.
- Op 20 april organiseerde het VOWB een **brainstormvergadering** rond **streaming media**. Hieraan nam ook een vertegenwoordiging van de Nederlandse *DiViTh*-werkgroep deel.
- Op 8,9 en 10 juni vond in het Arenbergkasteel te Heverlee-Leuven de '**9th ICC International Conference on Electronic Publishing**' plaats onder de titel '*ELPUB 2005 – From Autor to Reader: Challenges for the Digital Content Chain*'. VOWB participeerde aan deze conferentie middels een lezing door de coördinator en mevr. H. Van Kiel (*Universiteitsbibliotheek KULeuven*).
- In het kader van streaming vaardigde het VOWB dhr. L. De Vos (*Hogeschool Gent*) af naar een infodag in Luxemburg georganiseerd door de **Europese Commissie**. (**IST Call 5 information day**, 16 juni).
- De voorzitter nam deel aan de pre-conferentie rond de toekomst van **LIBER** (Groningen, 5-8 juli).
- De **VVBAD** organiseerde op de VUB-campus Etterbeek (22 en 23 september) **INFORMATIE 2005**. Dit tweejaarlijkse forum voor reflectie over technologische veranderingen en vernieuwingen binnen bibliotheken, archieven en documentatiecentra werd voor het VOWB bijgewoond door de coördinator en de projectmedewerker.
- VOWB-coördinator mevr. K. Van Wontergem attendeerde te Genève (20 tot 22 oktober) de vierde **OAI workshop on Innovations in Scholarly Communication**.
- Op 15 en 16 november vonden in Utrecht de jaarlijkse **SURF Onderwijsdagen** plaats. Projectmedewerker dhr. P. Sijsmans nam er deel aan de workshop 'Streaming media and competence based learning'.
- Het VOWB attendeerde van 28 november tot 1 december '**London Online**'

2. Ledenbestand

De vereniging maakt een onderscheid tussen effectieve en toegetreden leden. In de loop van 2005 vonden personeelwisselingen plaats waardoor volgende leden hun afvaardiging in het Dagelijks Bestuur, de Algemene Vergadering en/of de Raad van Bestuur dienden te wijzigen:

2.1. Vertegenwoordiging effectieve leden

Katholieke Universiteit Leuven: Professor Mel Collier, in juli 2005 benoemd tot nieuwe hoofdbibliothecaris van de universiteitsbibliotheek, werd secretaris in het Dagelijks Bestuur. Hij volgde daarmee professor emeritus Raf Dekeyser op die de functie van Development Director bij de Europese bibliotheekorganisatie *Liber* op zich nam.

Katholieke Hogeschool Mechelen: Mario Baeck beëindigde op het einde van het academiejaar zijn loopbaan als bibliothecaris van de *KHM*. Hij werd opgevolgd door Chris Peeters (voorheen *Karel De Grote hogeschool*) die hem verving in de Algemene Vergadering van VOWB. Dhr. Peeters is tevens secretaris van *Elektron vzw*.

Karel De Grote Hogeschool: Chris Peeters nam op 1 oktober de vacante functie van bibliothecaris op in de *Katholieke Hogeschool Mechelen*. Mevrouw Sissi Loostermans (mediathecaris campus Hoboken) werd de nieuwe *KDG*-bibliotheekcoördinator en zetelt in de Algemene Vergadering.

Erasmushogeschool Brussel: Alexander Stierman werd als bibliotheekcoördinator opgevolgd door Tinne Lambrechts die mee de VLHORA-vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur op zich nam.

Provinciale Hogeschool Limburg: Bibliotheekcoördinator mevr. Veronique Rega werd de nieuwe campusverantwoordelijke van de Stadscampus-bibliotheek (*Universiteit Antwerpen*). Zij werd in de hogeschool opgevolgd door Myriam Lemmens die haar tevens verving in de Algemene Vergadering.

2.2. Vertegenwoordiging toegetreden leden

Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen: de VVBAD liet zich vanaf de tweede helft van 2005 vertegenwoordigen door VVBAD-directeur Marc Storms. Hij verving Mevrouw Frieda Martens in de Algemene Vergadering.

3. Bestuur en organisatie

3.1. Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur draagt de bestuursverantwoordelijkheid van de vereniging en kan alle bestuursdaden stellen die de vereniging aanbelangen.

De Raad van Bestuur bestaat statutair uit maximum 15 leden, die benoemd worden door de Algemene Vergadering. Zij telt een gelijk aantal vertegenwoordigers binnen de universiteits- en hogeschoolbibliotheken, evenals een of meer afgevaardigden die de andere leden vertegenwoordigen. De huidige Raad van Bestuur werd op de laatste Algemene Vergadering van 2003 verkozen voor een periode van 4 jaar (2004-2007). De Raad moet minimaal twee maal per jaar worden samengeroepen.

3.2. Samenstelling Raad van Bestuur 2005

Wegens de officiële ingang per oktober 2004 van het emeritaat van prof. R. Dekeyser, VOWB-secretaris en lid van de Raad van Bestuur, droeg de *Katholieke Universiteit Leuven* eind 2004 waarnemend hoofdbibliothecaris prof. M. Collier voor als nieuwe afvaardiging in de Raad van Bestuur van VOWB vanaf 2005.

Het VCOB (*Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken vzw*) trok zich begin 2005 terug als effectief lid van het VOWB. Dit hield in dat dhr. J. Braekman, co-directeur van het VCOB, niet langer in de Raad van Bestuur kon zetelen.

UNIVERSITEITEN (6 vertegenwoordigers)

Collier, M. (*KULeuven*); Defoort, E. (*KUB*); Egghe, L. (*UHasselt*); Van Borm, J. (*UA*); Van Peteghem, S. (*UGent*); Vanouplines, P. (*VUB*)

VLHORA (6 vertegenwoordigers)

De Meyer, W. (*Artevelde*); De Vos, L. (*HG*); Goetschalckx, C. (*HA*); Stierman A. (*Erasmus*); Peeters, C. (*KHM*); Sels, H. (*KHK*)

ANDERE (2 vertegenwoordigers)

Renard, A. (*SBA*); Van Grootel, G. (*AWI*)

3.3. De Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering heeft de grootste autoriteit in de vereniging. Zij telde in 2005 33 effectieve en 4 toegetroden leden. De universiteiten en hogescholen dienen in gelijk aantal vertegenwoordigd te zijn. Alleen de effectieve leden hebben stemrecht in de Algemene Vergadering.

Statutair wordt de Algemene Vergadering minstens eenmaal per jaar samengeroepen om de rekening, de begroting en het algemene jaarprogramma goed te keuren. Om de democratische werking van de vereniging te versterken, vergadert de Algemene Vergadering veel frequenter (in de regel vier maal per jaar), parallel met de vergadering van de Raad van Beheer. De Algemene Vergadering dient in aantal steeds groter te zijn dan de Raad van Bestuur.

3.4. Samenstelling Algemene Vergadering 2005

A. Effectieve leden (33)

UNIVERSITEITEN (12 vertegenwoordigers)

Collier, M. (secretaris, *KULeuven*); Defoort, E. (*KUB*); Egghe, L. (*UHasselt*); Holans, L. (*KULeuven*); Jacobs, P. (*UGent*); Schroeven, C. (*KULeuven*); Van Borm, J. (*UA*); Van Conkelberge, V. (*UGent*); Van Peteghem, S. (*UGent*); Van Styvendaele, B. (*UA*); Vanouplines, P (voorzitter, *VUB*)

VLHORA (12 vertegenwoordigers, voorgedragen door *VLHORA*)

Buschmann, P. (*HOWEST*); De Meyer, W. (*Artevelde*); De Vos, L. (*HG*); Desaeveer, D. (*Plantijn*); Goetschalckx, C. (ondervoorzitter, *HA*); Lambrechts, T. (*Erasmus*); Loostermans, S. (*KDG*); Meel, E. (*EHSAL*); Trippas, M. (*KHLIM*); Lemmens, M. (*PHL*); Peeters, C. (*KHM*); Sels, H. (penningmeester, *KHK*)

ANDERE WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN (7 vertegenwoordigers)

Borremans, H. (*INBO*); De Vos, G. (*VITO*); Renard, A. (*SBA*); Schoonbaert, D. (*ITG*); Vanderpijpen, W. (*KBR*); Vanhoof, G. (*IMEC*); Vandenbroere, I. (*Vlerick*)

ANDERE EFFECTIEVE LEDEN (2 vertegenwoordigers)

Storms, M. (*VVBAD*); Vangrootel, G. (*AWI*)

B. Toegevoegde leden (4)

Braekman, J. (*VCOB*); Haspeslagh, J. (*VLIZ*); Huyghe, C. (*SERV*); Loosvelt, M. (*IWT*)

3.5. Dagelijks Bestuur

De Raad van Bestuur kiest onder zijn leden het Dagelijks Bestuur bestaande uit een voorzitter, een ondervoorzitter, een penningmeester en een secretaris. Ook hier geldt de gelijke vertegenwoordiging vanuit universiteiten en hogescholen. Voorzitter en ondervoorzitter kunnen niet uit dezelfde geleding komen.

Het Dagelijks Bestuur draagt de werkingsverantwoordelijkheid van de vereniging. Zij vertegenwoordigt de vereniging en staat in voor het dagelijks bestuur ervan. Haar kerntaak is het voorbereiden van de diverse bestuursvergaderingen, het uitschrijven en opvolgen van projecten, en het voorbereiden van de begroting en de jaarrekening ter goedkeuring door de Algemene Vergadering.

Samenstelling van het Dagelijks Bestuur 2005:

Voorzitter: Vanouplines, P. (*VUB*)

Ondervoorzitter: Goetschalckx, C. (*HA*)

Secretaris: Collier, M. (*KULeuven*)

Penningmeester: Sels, H. (*KHK*)

3.6. Secretariaat

Het secretariaat bereidt de vergaderingen voor, zorgt voor de uitvoering van de besluiten en voor de coördinatie van het projectwerk. Zij organiseert de werkgroepen en verzorgt de communicatie met de leden en met andere organisaties en verenigingen in binnen- en buitenland.

In mei 2005 werd het secretariaat versterkt door een projectmedewerker. Het betrof een tijdelijk contract waardoor enerzijds in de tijdelijke vervanging kon voorzien worden van de coördinator die eind juni 2005 in bevallingsverlof ging, en waarbij anderzijds een oplossing geboden werd voor de structurele onderbezetting op het secretariaat. Het team bestaat nu uit 3 medewerkers:

Coördinator: Van Wonterghem, K.

Projectmedewerker: Sijsmans, P.

Administratief medewerker: Jans, K.

4. Vergaderingen VOWB

Algemene Vergadering VOWB vzw

17/03/2005

31/05/2005

06/10/2005

06/12/2005

Raad van Bestuur VOWB vzw

17/03/2005

03/05/2005

06/12/2005

Dagelijks Bestuur VOWB vzw

10/03/2005

17/05/2005

20/09/2005

21/11/2005

Werkgroep Streaming media

20/04/2005

5. Elektron vzw

Het VOWB-secretariaat neemt, sedert de oprichting van de vzw Elektron, de taken voor deze vzw waar. Hiervoor werd een protocol goedgekeurd op 30 april 2004. Voor de activiteiten van Elektron, verwijzen wij u naar haar jaarverslag.

6. Financieel Verslag

(in Euro)

Inkomsten 2005

Lidgelden	350,30
Bijdragen leden	95.272,17
Intresten	2.945,52
Betalingen door derden	410,00
<i>Subtotaal</i>	<i>98.977,99</i>
Rekeningen op 31/12/2004	197.544,18
TOTAAL	296.522,17

Uitgaven 2005

<i>Bestuurs- en organisatiekosten :</i>	
Afvaardigingen	1.718,45
Lidgelden door VOWB	3.113,73
Verzekeringen	270,82
Vergaderkosten	297,31
<i>Secretariaat :</i>	
Port	229,70
Telefoon en fax	330,92
Kantoorbenodigdheden	408,65
Drukwerk- en kopiekosten	537,54
Loonkosten secretariaat	58.000,00
Huur lokaal secretariaat	2.387,52
Reis- en verblijfkosten	2.250,97
Overige	351,16
<i>Projectkosten</i>	
Lopende projecten	1.218,00
Nieuwe projecten	3.000
<i>Openstaande verbintenissen 2004</i>	<i>411,80</i>
<i>Subtotaal</i>	<i>74.526,57</i>
Rekeningen 31/12/2005	221.995,59
TOTAAL	296.522,16